

LLETRES

Teodor Llorente ⁽¹⁾ per M. Duran

Una biografia de l'iniciador del nostre renaixement literari al País Valencià en este any 1936, centenari del naixement del poeta, era més que necessari, precisa. Però precisa si enfocava aquells aspectes, literatura i pàtria, que tant convé divulgar en els nostres dies.

(Els joves d'ara no saben prou qui és Teodor Llorente, car ni l'han conegut personalment, ni en les edicions del *Llibret de Versos*, que estan exhaurides, es troba la totalitat del pensament valencianista llorentià. Cal conèixer tota la seua obra escrita, els seus discursos i parlaments i la seua correspondència particular, per a concretar i definir el criteri patriòtic de l'autor del poema *La Barraca*.)

La biografia que ha escrit Miquel Duran complix esta precisió i assenyala com influí el Principat i Mallorca sobre la formació poètica valenciana del nostre poeta. En efecte; Rubió i Ors, *Lo Gaytèr del Llobregat*, i Marià Aguiló encengueren la inspiració del jove Llorente. Després, iniciada la renaixença al País Valencià, la preocupació constant del poeta és el purificar la nostra llengua, fer una literatura digna, però que l'entenguera el poble, i que este no poguera vore en la pròpia llengua dignificada, un idioma estrany.

Llorente reïx plenament. (*Cartes de Soldat i Arròs en fesols i naps* ho confirmen en l'aspecte popular, i *La Barraca i Floreta sens nom* ho confirmen en l'aspecte líric.) I no sols reïx, ans triomfa. Car la seua veu troba resò; produïx la segona renaixença amb l'aparició dels poetes Duran Martínez Ferrando i Mustieles. La primera és la dels poetes floralescos per antonomàsia, que escriuen a l'escalfor del Rat Penat. El patriarcalisme de Llorente es fa efectiu perquè tots els poetes valencians, floralescos o no, s'han abeurat en la seua obra poètica i han tingut com a mestre este gran despertador de la lírica valenciana.

És interessant de remarcar que si bé Llorente no sentí la política valencianista com la senten quasibé tots els poetes actuals, sentí no obstant la unitat de l'idioma. "A Catalunya, València i Mallorca no hi ha més que una llengua literària, la unitat de la qual no afecten les variants dels seus vulgars dialectes", afirmava Llorente amb tota raó. Però el caràcter netament literari que el poeta vullgué

donar a la renaixença era equivocat i així ho reconegué ell mateix. El Rat Penat es deixava influir políticament des de Madrid, que és d'on ens enviaven els mantenedors dels Jocs Florals. I Llorente, vell i desencoratjat, anava dient a qui

(1) *Teodor Llorente*, per M. Duran de València. Col·lecció Popular Barcino, núm. 127. Preu, una pesseta.

volia escoltar-lo que la renaixença estava perduda que El Rat Penat era una mòmia d'impossible ressurrecció.

No és hora d'inquirir si Llorente encertava. És l'hora de recordar, després de la lectura de la biografia que ens ha suggerit esta nota, que Llorente, en morir, tenia una fe cega en la joventut valencianista, en la que no solament escrivia poemes en la llengua nacional, sinó en la que entre cant i poema despertava el sentiment patri del poble adornat. Efectivament, aquella joventut és la que ha continuat la tradició i al seu caliu patriòtic naixen i creixen poetes dignes d'anar a les antologies com van ja els nostres companys Almela i Vives i Artoia i Tomàs.

Sense Llorente ningú s'explicaria l'e-

(m)

xistència dels poetes actuals. ¿Voleu conèixer la vida i l'obra de l'home que ha estat el ferment de l'actual valencianisme totalitari? Llegiu el *Teodor Llorente* de M. Durant. És el Llorente que més ens hem d'estimar.

CARLES SALVADOR

